

Giới thiệu:

Bài 7 Bào lau

Sau khi bào phá (bào vỡ) bề mặt các chi tiết để đưa chúng trở về kích thước chuẩn (thường là bào máy), ta phải tiến hành bào lau lại bề mặt, mục đích là để bề mặt các chi tiết phẳng, nhẵn. Muốn làm được điều đó không những người thợ phải biết thao tác bào đúng kỹ thuật mà người thợ còn phải biết lắp và chỉnh sửa bào đúng kỹ thuật, phù hợp với từng loại gỗ và kích thước của chi tiết cần gia công.

Bài học “Bào lau” được biên soạn nhằm giúp các học viên nhận biết được cấu tạo của bào lau, biết cách lắp và điều chỉnh lưỡi bào và đặc biệt, bài học giúp học viên rèn luyện kỹ năng bào lau gỗ bằng bào lau.

Mục tiêu thực hiện.

Học xong bài này, học sinh sẽ có khả năng:

1. Lắp được lưỡi bào và ốp bào vào vỏ bào.
2. Sử dụng thành thạo bào lau để bào các mặt phẳng đạt yêu cầu kỹ thuật.

Đề cương nội dung.

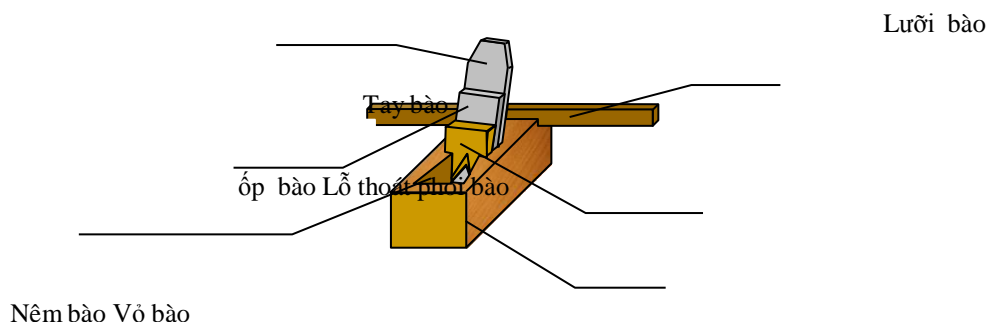
1. Cấu tạo bào lau.
2. Những thao tác khi sử dụng bào lau.
3. Sửa chữa bào lau.

Bài thực hành ứng dụng

Bào lau các chi tiết của các sản phẩm mộc bằng bào lau : Mặt bàn ghế học sinh, ghế tựa

Các hoạt động trên lớp.

I. Cấu tạo bào lau.

Hình 3.1: Cấu tạo bào lau
<http://vietnam12h.com>

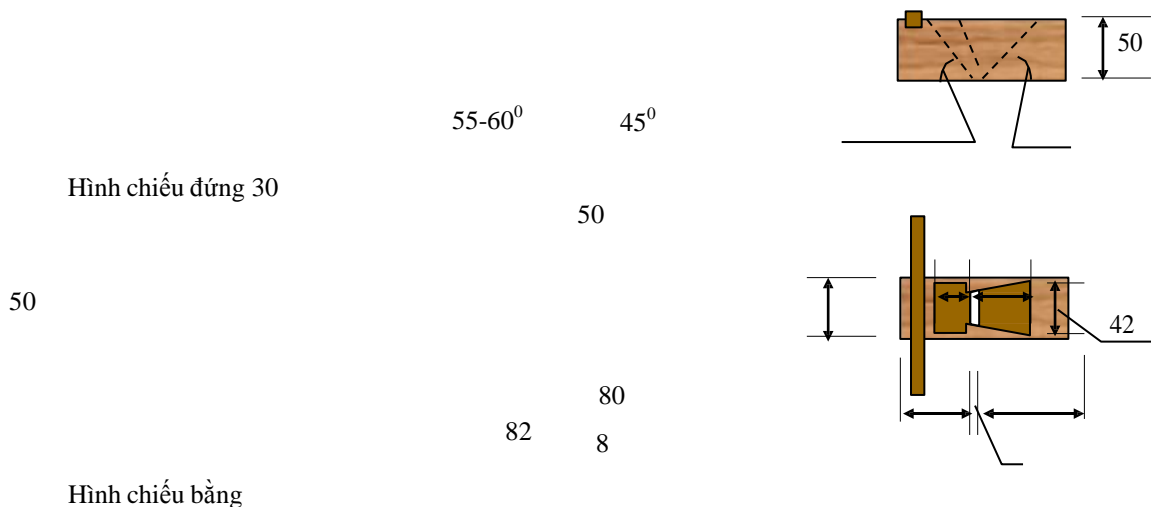
1, Vỏ bào.

Vỏ bào được làm bằng gỗ tốt như gỗ lim, gỗ sến, gỗ hương... có kích thước 50 x 50 x 170mm. Về cấu tạo cũng tương tự như bào thẳm nhưng góc dốc để lắp lưới bào lớn hơn, trong khoảng từ 55⁰ đến 60⁰ (hình 3.1 và hình 3.2).

2, Các chi tiết khác.

Các chi tiết khác của bào lau tương tự như các chi tiết của bào thẳm. Riêng tay bào được làm bằng gỗ dẻo có kích thước 25 x 25 x 180mm, các cạnh được bo tròn và làm trơn nhẵn để đỡ đau tay khi bào. Cũng có trường hợp người ta không làm tay bào mà ở đuôi bào người ta bo tròn để đặt lòng bàn tay vào đó mà đẩy bào (loại này hay bào ở tư thế đứng).

II. Những thao tác khi sử dụng bào lau. 1, Chuẩn bị bào lau.

Hình 3.2: Cấu tạo vỏ bào lau

Khi bào, lưới bào phải thật sắc, ộp và lưới bào gắn sát nhau, không đóng lưới quá sâu so với mặt bào, vì bào lau chỉ bào phớt qua, tạo độ nhẵn, phẳng, bóng.

2, Tư thế bào.

- Người thợ đứng hơi cúi mình về phía trước. Chân trái bước tới, cách chân phải hai bàn chân, bàn tay phải úp vào đuôi bào, ngón trỏ và ngón cái quàng qua

lưỡi bào đè sát vào nôm bào, ba ngón còn lại tỳ sát theo cạnh vỏ bào, bàn tay trái úp trước đầu bào.

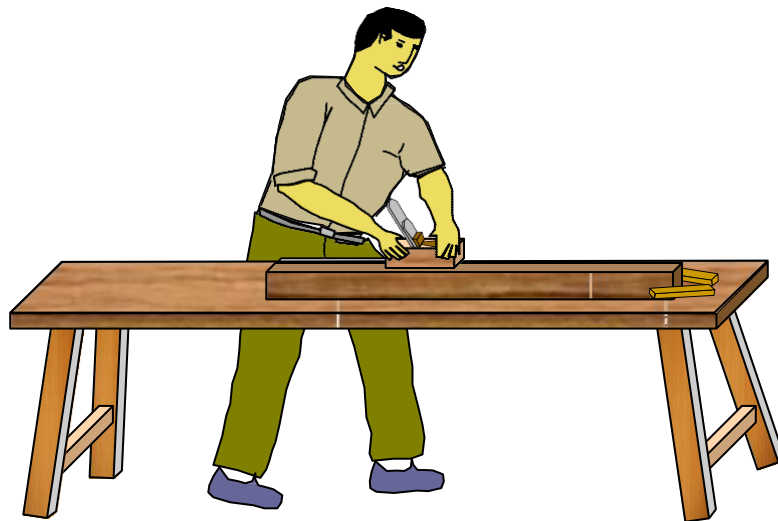
3, Kỹ thuật bào lau.

- Khi đẩy bào, mu bàn tay phải ấn mạnh vào đuôi bào, đè xuống cho bào ăn vào gỗ và giữ bào cho cân. Bàn tay trái cũng nắm chặt đè xuống và đẩy theo bàn tay phải.

- Khi kéo bào về thì hơi nới lỏng, tay kéo nhẹ về.

- Khi bào nên bào chỗ gợn nhiều trước, chỗ phẳng bào sau. ở các đầu góc, các mối ghép phải bào nhẹ tay để khỏi bị xước gỗ.

- Bào đến mút đầu gỗ không được để cho bào gục xuống.

Hình 2.11: Những thao tác khi sử dụng bào lau.

IV. Sửa chữa bào lau.

1, Cách mài lưỡi bào và sửa ớp bào.

Tương tự như ở bào thắm.

2, Cách lắp lưỡi bào, ớp bào vào vỏ bào và cách tháo lưỡi bào ra khỏi vỏ bào.

Tương tự như ở bào thắm.

3, Chế tạo vỏ bào thắm.

Tương tự như ở bào thắm.

Câu hỏi ôn tập.

Câu hỏi 1: Hãy trình bày cấu tạo của bào lau?

Câu hỏi 2: Hãy trình bày các thao tác cơ bản khi bào gỗ bằng bào lau?

Thực hành tại xưởng.

Bài thực hành

tên bài : bào lau.

Yêu cầu :

Đây là bài thực hành học viên làm quen với việc lau nhẵn bề mặt chi tiết tiết bằng bào lau và làm quen với cách tháo lắp lưỡi bào.

Ngoài ra các học viên còn rèn luyện cách mài lưỡi bào và cách chế tạo vỏ bào lau. Nội dung thực hành đòi hỏi sự tỉ mỉ, cẩn thận và chính xác. Trong quá trình lau nhẵn bề mặt chi tiết lại mất nhiều sức lực, dễ gây tai nạn lao động, vì vậy yêu cầu các học viên phải tập trung, nghiêm túc thực hiện đúng quy trình kỹ thuật, đúng tư thế khi thực hiện các công việc được phân công.

Địa điểm:

Tại xưởng thực hành

Biện pháp an toàn:

Mài lưỡi bào, tháo lắp lưỡi bào, bào lau và chế tạo vỏ bào thắm là các công việc đòi hỏi sự chính xác, tỉ mỉ, mất nhiều sức lực và cũng dễ bị mất an toàn, vì vậy các học viên phải:

- Thường xuyên mang bảo hộ lao động cá nhân.
- Kiểm tra kỹ các dụng cụ trước khi sử dụng: đá mài, búa đinh, các loại đục, cầu bào, vam kẹp...Nếu phát hiện thấy sử dụng chưa tốt hoặc không đảm bảo an toàn thì phải chỉnh sửa lại.
- Thu xếp chỗ làm việc gọn gàng, ngăn nắp và sạch sẽ.

Nguồn lực liên quan:

+ Có đầy đủ bản vẽ thiết kế các chi tiết hoặc các chi tiết mẫu.

- + Có đủ các dụng cụ đo, vạch và mẫu vạch.
- + Có đủ bào lau và các dụng cụ mài lưới bào, tháo ráp lưới bào.
- + Có đủ các cầu bào và vạm kẹp.
- + Có đủ phôi các chi tiết khung của các sản phẩm mộc : mặt bàn ghế học sinh, mặt ghế tựa... (tuỳ theo điều kiện hiện có của trường).
- + Có đủ phôi để làm vỏ bào lau.

Chuẩn bị cho công việc:

Chuẩn bị chỗ làm việc.

Xem lại bản vẽ các chi tiết của mặt bàn ghế học sinh mặt ghế tựa.

Xếp các nguyên vật liệu theo từng vị trí làm việc.

Học viên tự chuẩn bị dụng cụ (kiểm tra số lượng và độ chính xác của các dụng cụ) và thu xếp chỗ làm việc.

Chia nhóm và phân công các công việc cho từng nhóm, từng người trong nhóm.

Nội dung thực tập.

1, Mài lưới bào.

Tương tự như mài lưới bào thắm.

2, Lắp lưới bào lau.

TT	Nội dung các công việc	Chỉ dẫn thực hiện	Yêu cầu kỹ thuật	Dụng cụ, trang bị
1	Kiểm tra các chi tiết trước khi lắp.	Tương tự như công việc chuẩn bị lắp bào thắm.	Tương tự như công việc chuẩn bị lắp bào thắm.	
2	Lắp lưới bào.	Tương tự như lắp lưới bào thắm.	Tương tự như lắp lưới bào thắm.	

3	Chỉnh lưới bào.	Tương tự như chỉnh lưới bào thắm.	<ul style="list-style-type: none"> - Lưới bào nhô đều lên so với mặt đáy bào từ 0,15 đến 0,2 mm - Lưới ớp bào để cách cạnh cắt của lưới bào khoảng 0,3 đến 0,5 mm - ớp bào khít với lưng của lưới bào để khi bào không bị giắt phoi bào - Nêm bào đóng đủ chặt và phải khít với mang của vỏ bào. 	Búa đinh
---	--------------------	--------------------------------------	--	----------

3, Bào lau bề mặt chi tiết.

TT	Nội dung các công việc	Chỉ dẫn thực hiện	Yêu cầu kỹ thuật	Dụng cụ, trang bị
1	Chuẩn bị dụng cụ, vật liệu.	<ul style="list-style-type: none"> - Chuẩn bị các dụng cụ: bào lau, cầu bào, vam kẹp, thước, bút chì, cữ... - Chuẩn bị các loại phôi gỗ để bào thắm. 	<ul style="list-style-type: none"> - Đầy đủ các loại dụng cụ theo yêu cầu. Các dụng cụ đang ở tình trạng hoạt động tốt. - Phôi liệu gỗ được chuẩn bị đủ và được xếp ở vị trí thuận lợi trước khi bào thắm. 	<ul style="list-style-type: none"> - Bào lau. - Cầu bào. - Vam kẹp. - Bút chì. - Thước. - Cữ.
2	Đặt và cố định phôi lên cầu bào.	Tương tự như bào thắm gỗ.	Tương tự như bào thắm gỗ.	<ul style="list-style-type: none"> - Cầu bào hoặc bàn. - Vam kẹp.
3	Bào thắm	- Tư thế bào phải vững chắc, thoải mái.	- Bào ăn gỗ đều (phoi gỗ dày đều).	Phôi gỗ Bào thắm

		<ul style="list-style-type: none"> - Đẩy bào cần nhíp nhàng, mặt bào luôn áp sát mặt gia công, bào xuôi thớ gỗ. 	<ul style="list-style-type: none"> - Không bị xóc, nảy khi bào. - Không bị dất phoi. - Bề mặt gia công phẳng, nhẵn đều. - Đảm bảo an toàn. 	Búa đinh
4	Kiểm tra mặt bào.	<ul style="list-style-type: none"> - Kiểm tra độ phẳng của mặt bào, góc độ của mặt bào so với mặt chuẩn chính (nếu là mặt chuẩn phụ). - Kiểm tra độ nhẵn bề mặt (bề mặt bị lật thớ, bị sước). - Chỉnh sửa lại bào ngay sau khi đã phát hiện các sai hỏng. 	<ul style="list-style-type: none"> - Mặt bào không có vết sước, không bị lật thớ. - Mặt bào phẳng không bị vắn, không bị nghiêng. 	<ul style="list-style-type: none"> - Thước - Bào - Thảm - Búa đinh

4, Chế tạo vỏ bào lau: Tương tự như công việc chế tạo vỏ bào thấm.